

DOCUMENTE INEDITE PRIVIND VIAȚA ȘI ACTIVITATEA PREOTULUI IOAN BURCĂ

Andrei CREȚU*

Cuvinte-cheie: *preot, biserică, parohie, enoriași, documente, episcopie, școală.*

Key-words: *priest, church, parish, parishioners, documents, bishopric, school.*

Abstract: *Ioan Burca – servant at the Church of Laza in the late of XIX-th century – came from a large family of priests. He stands as a remarkable priest, fact conformed by documents, and also as a skilled manager of the parish. Of his time there are some documents which recreate the lost image of an old place of worship and the moral and spiritual condition of the community of Laza at that time.*

Chipul preotului Ioan Burcă, slujitor la biserica Parohiei Laza, răzbate cu anevoie peste vremuri datorită puținelor mărturii care au rezistat timpului și mai ales datorită unor informații eronate pe care le consemnează documentele avute la îndemână. Cu toate acestea am reușit să creionăm imaginea unui vrednic slujitor care a marcat viața spirituală a celor ce au trăit în comuna Laza, în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Data nașterii sale este incertă: într-un document din 1876 găsim că la Laza slujea preotul Ioan Burcă având vârsta de 48 de ani⁴⁸⁷, ceea ce ne face să credem că s-a născut în 1828; într-un alt document din 1887 aflăm că slujitorul de la Laza avea 50 de ani,⁴⁸⁸ ceea ce schimba anul nașterii în 1837. După părerea noastră, credem că Ioan Burcă s-a născut în 1828, întrucât în *Vidomostia slujitorilor*⁴⁸⁹ din 1852 – deci la vârsta de 24 de ani – apărea deja hirotonit ca diacon și slujea la biserica din Laza. Dacă am admite ca an al nașterii 1837, ar însemna ca hirotonia să fi fost făcută pe când avea 15 ani, ceea ce nu era posibil.

Sigur este faptul că Ioan Burcă era din Laza – unde întâlnim mai multe persoane cu acest nume – și făcea parte dintr-o numeroasă familie de slujitori. La biserica din Laza, în aceeași perioadă în care a oficiat ca diacon, aflăm și alți slujitori care făceau parte din familie: preotul Dosoftei Burcă și preotul Leon Burcă⁴⁹⁰. Un înaintaș cu numele Gheorghe Burcă este amintit, ca preot slujitor la Laza, între anii 1808-1812⁴⁹¹.

* Preot, Parohia Sauca, Vaslui.

⁴⁸⁷ Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale (în continuare D. J. A. N. Vaslui), Fond Episcopia Hușilor, dosar nr.10/1876, f. 27 verso.

⁴⁸⁸ *Ibidem*, dosar nr.11/1887, f. 32.

⁴⁸⁹ D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 19/1852-1853, f. 36, apud *Documente hușene*, vol. III, întocmit de Costin Clit, Editura Pim, Iași, 2014, p. 502.

⁴⁹⁰ *Ibidem*.

⁴⁹¹ Constantin N. Tomescu, *Știri catagrafice din Biserica Moldovei la 1809*, în „Arhivele Basarabiei”, an III, nr. 3, iulie-septembrie 1931, p. 174-205; apud Constantin N. Tomescu, *Biserica din Principatele Române la 1808-1812. Mărturii și documente*, ediție îngrijită și note: pr. Eugen Drăgoi, Galați, Editura Partener, 2010, p. 76

Familia Burcă era destul de numeroasă și avea o îndelungată tradiție în slujirea la altar; la Poienеști – Străjescu este amintit preotul Vasile Burcă (în 1873), însoțit în activitatea pastorală de dascălul Mihai Burcă⁴⁹². Și tot în această perioadă, la Golăsești, apare numele cântărețului Nicolae Burcă⁴⁹³. Un alt membru al familiei se afla ca preot slujitor la Mănăstirea Florești; este vorba de preotul Gheorghe Burcă⁴⁹⁴. Știind faptul că Florești sunt la câțiva kilometri de Laza și că Laza era moșia Mănăstirii Florești, este mai mult ca sigură înrudirea dintre acești slujitori purtători ai numelui de Burcă. Tot în același nume cu preotul Ioan Burcă este amintit, în 1893, un alt Ioan

Burcă, în calitate de cântăreț, la biserica din Polincu (sat dependent, la acea vreme, de comuna Laza)⁴⁹⁵.

Preotul Ioan Burcă avea pregătire de catehet⁴⁹⁶, și se pare că și-a dat tot interesul pe parcursul studiilor, lucru care se remarcă din activitatea ulterioară. Nu știm data hirotoniei, putem să bănuim că a avut loc, posibil în 1852, sau cu puțin timp înainte de acest an, adică în jurul vârstei de 23 – 24 de ani. Cert este faptul că după primirea darului diaconiei a slujit o vreme alături de rudele sale din Laza. În *Catagrafia* din 1859 îl găsim, tot în treapta de diacon⁴⁹⁷, slujind alături de preotul iconom Dosoftei Burcă, preotul Leon Burcă, preotul iconom Neculai Vasiliu și preotul sachelar Dimitrie Ionașcu. Ivindu-se apoi un loc liber de slujitor în satul vecin, la Hârsova, a plecat acolo, învrednicindu-se de primirea harului preoțesc.

Anul 1871 a dus la dispariția a doi dintre slujitorii de la Laza, preotul Neculai Vasiliu trecea la cele veșnice pe 13 martie⁴⁹⁸ iar colegul său preotul Dosoftei Burcă îl urma, la câteva luni, pe 2 iulie⁴⁹⁹. Acum a fost transferat preotul Ioan Calmuschi, de la Mănăstirea Florești, cu scopul de a sluji comunitatea din Sauca⁵⁰⁰. Chiar dacă părintele Calmuschi sluja la biserica din Laza, creștinii lăzeni nu aveau un preot al lor. Știindu-se faptul că parohia era întinsă și enoriașii numeroși, s-au făcut demersuri pentru mutarea preotului Ioan Burcă de la Hârsova la Laza.

Preotul Ioan Burcă - 1886

⁴⁹² D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 14/1873-1874, f.34.

⁴⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 10/1876, f. 28.

⁴⁹⁴ Preotul Ioan Antonovici, *Mănăstirea Florești din Plasa Simila, Județul Tutova*, București, Atelierele Soccec, 1916, p.LXIX.

⁴⁹⁵ D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 4/1893, f. 36.

⁴⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 11/1876, f. 27.

⁴⁹⁷ Arhiva Episcopiei Hușilor, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 60/1859, f. 37, apud Costin Clit, *Un tablou ecleziastic inedit privind județele Tutova, Covurlui și Vaslui din Eparhia Hușilor, de la 1858-1859*, p. 830, articol din *Cronica Episcopiei Hușilor IX, 2003*, Editura Bonitas, Iași, 2005, p.781-832.

⁴⁹⁸ D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 6/1871, f.10.

⁴⁹⁹ *Ibidem*, f. 24.

⁵⁰⁰ Preotul Ioan Antonovici, *op. cit.*, p. LXIX.

La 28 ianuarie 1872, preotul Burcă a adresat o cerere Protoieriei Vaslui, pentru a mijloci la episcopie *permutarea* sa⁵⁰¹. Protoiereul Constantin Focșa a trimis episcopiei, la începutul lunii aprilie, cererea părintelui Burcă; între timp, acesta încheiase cu locuitorii din Laza un angajament, care prevedea drepturile și datoriile sale în relația cu enoriașii:

Contract,

„Subsemnații, prin punerea degetilor, locuitori din Cotuna Laza, Comuna Laza, Plasa Racova, Județul Vaslui, facem știut prin acest înscris ce-l dăm de bună voia noastră și nesiliți de nimeni, că având nevoi de preot pentru a căuta de noi, am angajat pe sfinția sa, părintele Ión Burcă, ce este servitor la Biserica cu hramul Adormirea Maicii Domnului din Comuna Hârsova, Plasa Racova, Județul Vaslui, unde mai este un al doilea preot numit Ion Manolachi, ca să se strămute în Comuna noastră Laza, Cotuna Laza și să caute atâta de biserică cât și de noi poporenii. Pentru care ne îndatorim subsemnații aci locuitori, ca să-i dăm de veci, din neam în neam casa noastră obștiască, ce o avem în această Cotună Laza, megieșită cu locuitorii Leon Balan, V. Négú și V. Ilie Pintilie și (pe) care am avut-o până la 23 aprilie 1872 (dată) evreului Avram Marcu, pentru o spiculă cu băuturi spirtose; aciasă casă cu șaisprezece prăjini locu sub ea și împrejurul ei suntem datori a o da preotului nesmintit în ziua de 23 aprilie 1872, de veci, precum am zis mai sus, în stare bună. Și pe lângă casă, ne mai îndatorim a-i lucra în fiecare an tot pământul, ce după lege este dat, la timpul convenit, cu uneltele, carele, boii și mâinile noastre, adică tot pământul să-l arăm, semănăm cu semânța sfinției sale și să-l boronim, popușoi să-i prășim la timp, de două ori, după obicei și să-i disfacim și cărăm la ograda sfinții sale; seciré să o facim bună, la timp, să o legăm, să o cărăm unde ne va însemna, și să o clădim; coasa să o faceim la timp, să o punem în câpiți și câpițile să i le cărăm și clădim în ograda sfinții sale. Pe lângă acest, mai suntem datori, ca de fiecare locuitor cu boi să-i facim cote, o zi cu caru- cu boii noștri și pălmașii câte 2 zile, la orice ne va pune și oricând ne va cere și va avea trebuință sfinția sa. Osebit mai suntem datori a(-i) plăti sfinții sale 8 lei vechi, (la) cursul p(i)eții, pe fiecare an, la sfert, câte 2 lei, care bani îi vom da odată cu contribuțiunile în mâna perceptorului comunal, de la care sfinția sa îi va primi. Și sfinția sa părintele I. Burcă este dator a căuta de biserică și de noi poporării, după legé creștinească și, spre mai buna sfinții sale garanții, și întocmai urmare din parte sa și a sfinții sale, iscălindu-ne prin punere degetilor și condeilor noastre”⁵⁰². Contractul era semnat de 98 de enoriași. De asemenea apare autentificarea primăriei, care specifica faptul că „semnaturile cu punerea degetilor și condei, din zapisul de față, sunt adevărate”⁵⁰³.

Având contractul încheiat și legalizat precum și mijlocirea protoiereului Focșa, părintele Burcă a primit binecuvântare de *permutare* de la episcopul Iosif de la Huși, în 15 aprilie 1872.

⁵⁰¹ D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 1/1872-1873, f. 8.

⁵⁰² *Ibidem*, f.9.

⁵⁰³ *Ibidem*, f.10.

No. 107

1872, aprilie, 15

Carte de permutare

Protoiereul Județului Vaslui prin raportul no. 88 din 3 aprilie, anul curent, 1872, făcându-ne cunoscut că la biserica cu patronul Sf. M. Mc. Gheorghe din Cotuna Laza, Comuna Laza, Plasa Racova, acest județ, urmează necesitate de un preot, mi-a recomandat pe cucernicul preot Ión Burcă, servitoriū până acum la biserica cu patronul Adormirea Maicii Domnului din Comuna Hârsova, care dorește a se permuta în sus citatul loc vacant de preot.

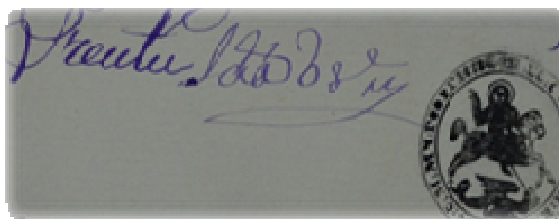
Deci, în considerendū asemenea arătate a P. C. Protoiereu, am binecuvântat permutarea preotului Ión Burcă la Biserica Sf. M. Mc. Gheorghe din Cotuna Laza, Comuna Laza, acest județ.

Data în Episcopia Hușilor, 1872, luna aprilie, ziua 15⁵⁰⁴.

Activitatea preotului Ioan Burcă la Laza a fost bogată; pe lângă slujirea enoriașilor și a bisericii, a dat dovadă că poate mînu și condeiu pentru a se achita de sarcinile cerute de superiorii săi.

Din actele pe care le-a avut de întocmit și din modul în care sunt realizate ne dăm seama că avem de-a face cu un om conștiincios, atent la detalii, cu grijă față de avutul bisericii, respect față de conducere prin îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Scrisul este îngrijit, citeț; trecerea de la grafia chirilică la cea latină încă îi mai dădeau oarecare bătaie de cap, de aceea mai scăpa pe ici pe colo câte o buche chirilică, iar la sfârșit, după redactarea documentelor cerute cu scrierea latină, se semna cu mai multă ușurință cu vechiul alfabet.

De la părintele Ioan Burcă avem o „Listă cu toți poporenii ce s-au ispovedit și împărtășitū, precum și de acei care nu s-au ispoveditū și nici s-au împărtășitū în Sfântul și Marele Post al anului 1883, la biserica din Cotuna Laza, Comuna Laza cu Cotunele Sauca și Râșnița”⁵⁰⁵. Lista este întocmită la 30 aprilie și trimisă la 10 mai. Din parcurgerea listelor aflăm informații importante referitoare la parohie: sunt amintiți cântăreții Ioan Dosoftei, Ioan Vasiliu, Thoader Aftanase și Neculai Dosoftei, toți spovediți și împărtășiți; câteva nume au în dreptul lor apelativul *domnul*, așa cum apare la Costache Ghiga, Neculai Popescu, Iogenu Vlahuți și Neculai Calmuschi, toți spovediți dar nu împărtășiți. Titulatura de *domn* indica starea socială, un membru al comunității cu posibilități materiale superioare, ceea ce determina un respect aparte din partea

Semnătura preotului I. Burcă și sigiliul Parohiei Laza

⁵⁰⁴ *Ibidem*, f. 11.

⁵⁰⁵ *Ibidem*, dosar nr. 12/1883, f.242-246.

semenilor; cu toate acestea, starea de *domni* nu le-a permis primirea Sfintei Împărtășanii. Interesant este faptul că primul pe listă este chiar părintele paroh cu fii săi, spovediți și împărtășiți. Pe cea de a treia pagină apare Neculai Preot Burcă, probabil nepot sau frate cu parohul (credem că e vorba de cântărețul de la Golășei amintit mai sus), spovedit dar nu împărtășit, apoi Ilinca Preot Dosoftei, spovedită și împărtășită⁵⁰⁶.

Lista cuprinde un total de 27 persoane spovedite și împărtășite, 274 persoane spovedite și neîmpărtășite și un număr de 36 persoane care nici nu s-au spovedit și nici nu s-au împărtășit. Știind că împărtășania se administrează doar celor care duc o viață morală, respectând preceptele învățaturii creștine, ne putem face o părere despre starea morală a comunității lăzene la anul 1883. Pe de altă parte ne gândim și la exigența parohului care nu administra Sfânta Împărtășanie decât cu multă parcimonie. Numărul celor ce s-au perindat prin fața preotului pentru mărturisire și împărtășire a fost mult mai mare; și asta pentru că în dreptul a numeroase nume apare, alături de numele capului de familie, specificația: *cu soția și fii săi*.

De mare importanță sunt inventarele⁵⁰⁷ făcute de părintele Burcă în 1884 și 1889. Scrierea acestora, cerută de forurile superioare, avea drept scop cunoașterea clară a întregului patrimoniu, a tuturor lucrurilor ce aparțineau bisericii; în caz de furt,

Vechea biserică de lemn din Laza*

cu ajutorul inventarelor se identificau ușor obiectele dispărute. Distanța de cinci ani între cele două documente ne face să înțelegem că patrimoniul material al bisericii s-a îmbogățit prin daniile pe care credincioșii le făceau tot timpul. Din felul în care sunt prezentate unele bunuri aflăm detalii care completează imaginea pierdută în negura timpului a unui lăcaș de cult care s-a risipit prin vitregia veacului dar și prin neglijența urmașilor.

⁵⁰⁶ *Ibidem*, f. 243.

⁵⁰⁷ *Ibidem*, dosar nr. 8/1884, f. 144-145, dosar nr.9/1889-1890, f. 150-152.

Imaginea bisericii este prezentată succint, dar îndeajuns pentru a ne da seama cum arăta vechea biserică de lemn din Laza: „*biserică de lemn (de) stejar durată, căptușită pe dinafară cu scânduri di brad, tencuită pe dinlăuntru, pi temelii de piatră, acoperită cu șindrilă, cu 2 cruci di fer la bolduri, înlauntru 2 sobi di cărămidă*”⁵⁰⁸. Obiectele de inventar sunt descrise cu atenție, arătând numărul și locația în incinta bisericii, precum și rostul lor: „*2 sfeșnice de fer stabile lângă sfânta masi cu 2 făcliori di ciară, în capăt cu tricheli, în care se pun lumânările de ars*”; și un alt exemplu: „*1 strană mari, poleită, îmbrăcată pe dinainte cu perde și beteală, deasupra un circu cu 7 candel, din care 1 de argint și celilanti din bacfondă, la mijlocul strănii o sfântă iconiță de lemn, mică, îmbrăcată cu argint, poleită cu aur, se atârnă di ea și 2 cercei di aur, 2 di bronz, 12 fluturași de aur, 1 peși de argint de 5 fr., denaintea icoanei 1 sfeșnic mari de alamă cu 7 făclii de ceară galbenă și 1 albă, în care se pun lumânările de ars*”⁵⁰⁹.

Unele amănunte dau impresia vizuală a vremurilor apuse: „*lângă proschinator stă preutul și dă anafură la creștini după finirea serviciului divin*”⁵¹⁰.

De asemenea, avem – prin aceste documente – imaginea clopotniței, a împrejmuirii, precum și locația cimitirului: „*una clopotniță pe 4 amnari di stejar, acoperită cu șindrilă, deasupra o cruce de fer, pi di lături dulapi stă și în ea, așezati 3 clopoti, cel mai mare de 48 oca vechi, cel (de-)al 2-lea de 35 și celălalt, al 3-lea de 20 și o toacă de lemn, (iar) pre dimprejurul bisericii cu pari di stejar îngrădit cu nuiete și acoperit cu spini, cari are o întindere de 900 stâneni pătrați, un cimitir neîngrădit în mărime de 80 prăjini, unde se îngroapă morții din cotunile ce depandă de zisa Biserică, aflat pe dealu dintre Cotuna Laza și Saucă*”⁵¹¹.

Un alt document de mare importanță, care ne-a rămas de la părintele Burcă este „*Statistica eclesiastică*” din 1887. Din această statistică aflăm că la Laza erau 350 de familii cu 1279 de suflete; surprinzător este numărul mare de concubinaje. La nivelul parohiei se aflau la acea vreme 86 de persoane care trăiau în afara rânduielilor creștine. Să fi fost atât de mulți creștini, la acea vreme, care să încalce preceptele moralei creștine? Înclin să cred totuși că numărul găsit în documente este exagerat și nu reflectă realitatea; la Râșnița sunt atestate un număr de 9 persoane care trăiau în concubinaj, situație eronată, atât timp cât concubinajul presupune coabitarea a două persoane; deci ar fi trebuit să fie un număr par de persoane. Aceeași situație o

Protoiereul Nicolae Vereanu

*A fost demolată, astăzi nu mai avem nici un indiciu care să amintească de existența ei.

⁵⁰⁸ *Ibidem*, dosar nr.9/1889-1890, f. 150

⁵⁰⁹ *Ibidem*, f. 152.

⁵¹⁰ *Ibidem*, f. 151.

⁵¹¹ *Ibidem*, f. 153.

întâlnim și la Bejenești, unde, din 40 de suflete, 9 erau în concubinaj⁵¹². Un aspect important al activității preotului Ioan Burcă l-a constituit grija pentru lăcașul de cult. În măsura în care edificiul, durat din lemn și lipit pe interior cu lut, s-a deteriorat, părintele a luat măsurile necesare pentru reparații. Lucrările s-au desfășurat în cursul lunii noiembrie și începutul lui decembrie 1885. Întrucât biserica se afla în întreținerea comunei, preotul împreună cu primarul a mobilizat comunitatea, a cerut binecuvântare de la episcopie prin intermediul preotului Nicolae Vereanu, protoiereul județului Vaslui și s-a apucat de treabă. Episcopul Calinic al Hușilor a dat binecuvântarea necesară lucrărilor care s-au desfășurat destul de repede, având în vedere și faptul că iarna bătea la ușă. În mai puțin de o lună de zile comunitatea lăzeană, sub conducerea preotului Ioan Burcă, a reușit refacerea acoperișului și a gardului împrejmuitoare al bisericii⁵¹³. Slujba de sfințire a fost oficiată de protoiereul Nicolae Vereanu, pe 22 decembrie 1885, în preajma sărbătorilor de iarnă, aducând bucurie în inimile credincioșilor⁵¹⁴. Episcopia a fost înștiințată de toate activitățile efectuate la Laza, corespondența existentă între Protoieria Vasluiului și Episcopia Hușilor atestând o bună colaborare, pentru bunul mers al activităților din parohii.

Nu cunoaștem detalii mai multe din viața și preocupările părintelui Ioan Burcă, însă credem că s-a implicat și în activitatea de la școală. Documentele vremii amintesc de faptul că la Laza a existat o școală din anul 1843. Era o școală întreținută de slujitorii bisericii, la care a contribuit, la început, dascălul I. Ciubotaru, după care a fost susținută prin activitatea „preoților Dosoftei, Burcă, Gheorghe Ionașcu și alții”⁵¹⁵. Informația este lapidară, nu avem știri amănunțite cu privire la implicarea slujitorilor bisericii; cert este faptul că școala era gestionată de ei. Ceva mai târziu a luat ființă școala de stat, în 1866⁵¹⁶. Un document din 1873, emis de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice cerea tuturor preoților să se implice în activitatea didactică și să colaboreze cu învățătorii pentru binele elevilor⁵¹⁷. Periodic, episcopia se interesa, prin intermediul protoiereului, de conduita preoților din parohii. Atât în documentele din 1873⁵¹⁸ cât și mai târziu în 1881⁵¹⁹, preotul Ioan Burcă este caracterizat cu o bună conduită, un exemplu moral a cărui credință și viață erau demne de urmat. De altfel, buna înțelegere cu preoții cu care a slujit, Ioan Calmuschi și Nicolae Calmuschi, păstorii spirituali ai comunității din Sauca, este elocventă. Cu preotul Ioan Calmuschi a slujit din 1872 și până în 1879. Începând cu 1879, pentru satul Sauca s-au făcut demersuri pentru aducerea unui alt preot. Protoiereul de Vaslui, preotul Constantin Focșa trimitea Episcopiei Hușilor un raport în care arăta că Parohia Laza, compusă din satele Laza, Sauca, Râșnița și Bejenești, cu un număr de peste 300 de familii, era în imposibilitate de a fi servită doar de un singur preot; iar la această biserică – susținea

⁵¹² *Ibidem*, dosar nr. 11/1887, f. 32.

⁵¹³ *Ibidem*, dosar nr 5/1885-1889, f. 85-87.

⁵¹⁴ *Ibidem*, f.103.

⁵¹⁵ *Ferma model Laza – Dare de seamă pe anul 1922 -1923*, Institutul de arte grafice „Bucovina”, București, 1923, p.40.

⁵¹⁶ Aurel N. Ghinea, *Situația Generală a județului Vaslui de la 1866 – 1906*, Imprimeria statului, București, 1906, p. 31.

⁵¹⁷ D. J. A. N. Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar nr. 12/1866-1873, f. 25.

⁵¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 14/1873, f. 34.

⁵¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 7/1881-1882, f. 7.

protoiereul – au slujit tot timpul câte trei preoți⁵²⁰. Preotul Ioan Burcă declara că era de acord cu hirotonia tânărului seminarist Neculai Calmuschi, ca preot, pentru satele Sauca și Bejenești. Împreună cu acesta a slujit până în 1893.

După o viață dedicată slujirii lui Hristos, la 12 ianuarie 1893 parohul de Laza, Ioan Burcă, trecea la cele veșnice⁵²¹. Avea 65 de ani și peste 40 de ani de slujire la altar. Nu cunoaștem locul unde a fost înmormântat; e mai mult ca sigur, în cimitirul din Laza, însă astăzi, nu mai există nici un indiciu. Probabil că un timp va fi a fost prezent în pomelnicele enoriașilor, unii din cei care l-au cunoscut atunci și cărora le-a marcat viața spirituală, vor fi vorbit cu respect și evlavie despre păstorul lor, însă schimbarea generațiilor și venirea altor păstori spirituali au făcut să se așeze un praf gros pe amintirea celui care, cândva, odinioară, cu autoritate de sacerdot, sfătuia și conducea turma cea cuvântătoare pe calea mântuirii. Trecerea timpului și lipsa de preocupare a urmașilor pentru păstrarea memoriei sale au făcut ca numele său să nu mai fie cunoscut astăzi de către nimeni din comunitatea lăzeană.

Documentele care au rezistat timpului creionează chipul unui vrednic slujitor; în același timp, ne sunt prezentate date privind comunitatea din Laza, precum și starea morală și spirituală a celor care, în a doua jumătate a veacului al XIX-lea, au viețuit în această zonă. Chiar dacă informațiile trebuie analizate critic, unele fiind ușor confuze, rolul acestora în întocmirea unei istorii locale este covârșitor.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond Episcopia Hușilor.
- Arhiva Episcopiei Hușilor, Fond Episcopia Hușilor.
- *Documente hușene*, vol. III, întocmit de Costin Clit, Editura Pim, Iași, 2014.
- *Cronica Episcopiei Hușilor IX, 2003*, Editura Bonitas, Iași, 2005.
- *Ferma model Laza – Dare de seamă pe anul 1922 -1923*, Institutul de arte grafice „Bucovina”, București, 1923.
- Antonovici, preotul Ioan, *Mănăstirea Florești din Plasa Simila, Județul - - --- Tutova*, București, Atelierele Socec, 1916.
- Ghinea, Aurel N., *Situația Generală a județului Vaslui de la 1866 – 1906*, Imprimeria statului, București, 1906.
- Tomescu, Constantin N., *Biserica din Principatele Române la 1808-1812. Mărturii și documente*, ediție îngrijită și note: pr. Eugen Drăgoi, Galați, Editura Partener, 2010.

⁵²⁰ Arhiva Episcopiei Hușilor, Fond Episcopia Hușilor, pachet 58, dosar nr. 32/1879, f.1, verso.

⁵²¹ *Ibidem*, dosar nr. 3/1893, f. 14.